

SPRE O TIPOLOGIE A ACTIVITĂȚILOR ȘI EXERCITIILOR LEXICALE ÎN ORA DE RLS

Alina IFTIME

Institutul Limbii Române București, România / Universitatea Ankara, Turcia

Rezumat

Locul acordat lexicului în predarea-învățarea limbilor străine este foarte important deoarece „pornind de la lexic se organizează sintaxa” (Courtillon, 1989: 146) [1] și pentru că este imposibil să învățăm cum funcționează o limbă care ar fi lipsită de cuvinte.

Cuvântul este pivotul în jurul căruia sunt organizate sintaxele gramaticale. De asemenea, pe unitatea lexicală se bazează coerența semantică a discursului și, mai mult, cuvântul în co-ocurență cu alte cuvinte ale discursului oferă informații culturale caracteristice unei anumite comunități.

În prima parte a lucrării de față, ne propunem să identificăm rolul memoriei și al contextului în predarea-învățarea vocabularului și să surprindem caracteristicile predării-învățării vocabularului în abordarea comunicativă, dar și obiectivele unei abordări lexicale, selectarea conținutului lexical și modul de prezentare al acestuia cursanților în ora de RLS. Partea a doua a acestei lucrări se va concentra pe conturarea unei tipologii a activităților și exercițiilor pe care le-am putea propune pentru achiziția vocabularului ținând cont de faptul că predarea vocabularului modern nu este o reproducere mecanică a unei liste de cuvinte învățate pe de rost. Procesul de învățare a unui nou termen își propune să ofere elevilor posibilitatea utilizării imediate a cuvântului dobândit, într-o varietate de contexte.

Cuvinte cheie: limba română ca limbă străină de studiu, achiziție vocabular, tipologie.

1 INTRODUCERE

Competența lexicală este implicată în mai multe moduri în stăpânirea limbii române ca limbă străină de studiu (RLS). Evident, competența lexicală vine pe primul loc în formarea celor mai simple enunțuri și orice unitate lexicală impune o schemă sintactică. Prin urmare, este important ca unitatea să nu fie doar înțeleasă, ci și cunoscută din punct de vedere al mecanismelor și construcțiilor asociate acesteia.

Predarea unei limbi străine are trei dimensiuni care intervin în structura exercițiilor, diferențiindu-le: pedagogică, didactică și lingvistică. Prin urmare, pornim de la o sarcină generată de o rețea de comunicare centralizată sau circulară, cu obiective de învățare, dezvoltare a percepției, expresivității și reflecției metalingvistice, prin implicarea unor modele lingvistice în funcție de modul de comunicare (oral sau scris).

Ținând cont de compartimentul limbii vizat, exercițiile pot fi structurate pe următoarele niveluri: fonetic sau grafic, morfologic, morfosintactic, transfrastic. Alte tipuri de exerciții pot fi: de analiză (identifică și diferențiază unitățile constitutive ale propoziției); de reprezentare abstractă (schematizează, simbolizează); de manipulare (substituie, reduc, deplasează); de reconstruire a propozițiilor (completează, înlocuiesc, corectează); de inventare a propozițiilor (crează, imaginează, dau contexte) etc

2 METODOLOGIE

Punctul nostru de plecare este didactic. Achiziționarea lexicului unei limbi străine precum limba română se realizează continuu, poate cu mult dincolo de învățarea sintaxei sale, având în vedere pentru lexic ramificațiile de specialitate care sunt nesfârșite, utilizările figurate sau conotațiile culturale.

În prima parte a lucrării de față, ne propunem să identificăm rolul memoriei și al contextului în predarea-învățarea vocabularului și să surprindem caracteristicile predării-învățării vocabularului în abordarea comunicativă, dar și obiectivele unei abordări lexicale, selectarea conținutului lexical și modul de prezentare al acestuia cursanților în ora de RLS. Partea a doua a acestei lucrări se concentrează pe conturarea unei tipologii a activităților și exercițiilor pe care le-am putea propune pentru achiziția vocabularului ținând cont de faptul că predarea vocabularului modern nu este o reproducere mecanică a unei liste de cuvinte învățate pe de rost. Dimpotrivă, procesul de învățare a unui nou termen își propune să ofere elevilor posibilitatea utilizării imediate a cuvântului dobândit, într-o varietate de contexte.

3 REZULTATE

3.1 Definiții

În lingvistică, *lexicul* unei limbi constituie ansamblul lemelor sale sau, definiția mai frecvent întâlnită, dar mai puțin precisă, ansamblul cuvintelor sale. Tot în uz curent, se folosește mult mai des termenul *vocabular*. Vocabularul, conform lui Duquette și Treville (1996: 12) [2], este definit ca „un subansamblu al lexicului limbii. El este alcătuit din toate unitățile semantice, simple și compuse din punct de vedere grafic și fraze care nu pot fi descompuse și care se actualizează în discurs“. Deci, lexicul este diferit de vocabular. Lexicul este ansamblul de cuvinte care, la un moment dat, se află la dispoziția vorbitorului, în timp ce vocabularul unei limbi este ansamblul de cuvinte utilizate de un anume locutor în anumite circumstanțe.

Pe scurt, lexicul se referă la limbă, pe când vocabularul se referă la discurs. Lexicul și vocabularul sunt, prin urmare, în raport de incluziune: vocabularul este întotdeauna o parte, cu dimensiuni variabile, în funcție de momentul și de mediile socio-culturale, a lexicului individual, el însuși parte a lexicului general.

Astfel, profesorul de limbi străine nu are ambiția de a oferi cursantului toate cuvintele lexicului. Acesta din urmă trebuie să stăpânească un anumit vocabular suficient pentru a-i înțelege pe vorbitorii nativi și pentru a se face înțeles de aceștia.

Însușirea sistemelor gramaticale și fonetice ale unei limbi ar putea fi teoretic limitată la un anumit timp pe parcursul învățării, dar îmbogățirea vocabularului este un proces constant. Este o muncă de zi cu zi care necesită mult efort din partea cursantului, deoarece vocabularul, la fel ca limba, evoluează constant.

3.2 Învățarea vocabularului

A. Rolul memoriei. Memoria joacă un rol cheie în învățarea vocabularului. O memorie bună permite stocarea mai multor cuvinte. Activitatea cognitivă a indivizilor depinde în mare măsură

de memorie. Există trei forme sau niveluri de memorie: memorie imediată, memorie pe termen scurt sau de lucru și memorie pe termen lung. Rolul profesorului de limbi străine este de a ajuta elevul să dezvolte memoria de lucru și mai ales memoria pe termen lung, astfel încât să poată stabili legături între cunoștințe noi și cunoștințe anterioare și să stocheze mai multe cuvinte pentru a le utiliza, dacă este necesar. Învățarea vocabularului unei limbi implică stocarea cuvintelor în memorie împreună cu regulile lor de utilizare și ramificațiile care le leagă de alte cuvinte.

B. Rolul contextului. Utilizarea contextului, prin instruire specifică, încă de la nivelul începător al cursantului, este o abilitate care poate fi dezvoltată. Cu toate acestea, este necesar ca elevul să îndeplinească anumite condiții care să favorizeze inferența lexicală pornind de la context:

- maturitatea lingvistică (bagajul de cunoștințe lexicale pe care cursantul îl stăpânește),
- cunoașterea conceptuală a cuvintelor (cursantul care cunoaște conceptul exprimat printr-un cuvânt în limba maternă, îl va învăța mai ușor în limba țintă),
- capacitatea de a clasifica cuvintele în funcție de morfologia și funcția lor,
- expunerea repetată la cuvinte, situate în contexte bogate, atrage atenția cursantului asupra acestor cuvinte și facilitează reținerea acestora.

3.3 Predarea vocabularului

3.3.1 Predarea vocabularului în diferite metode

Având în vedere rolul central pe care îl ocupă competența lexicală în competența lingvistică în general, am dorit să știm cât și cum a evoluat predarea lexicului unei limbi străine.

A. Metodele tradiționale

Scopul acestei metodologii era lectura și traducerea textelor literare într-o limbă străină, ceea ce a plasat oralul în plan secundar.

În ceea ce privește metodologia, profesorul domina complet ora de limbă străină și deținea cunoștințele și autoritatea, el alegea textele și pregătea exercițiile, punea întrebările și corecta răspunsurile. Limba folosită în clasă era limba maternă și interacțiunea se făcea întotdeauna unidirecțional, de la profesor la elevi.

Vocabularul era predat sub formă de liste de cuvinte prezentate în afara contextului și pe care cursantul trebuia să le învețe pe de rost. Sensul cuvintelor era învățat prin traducerea lor în limba maternă. Deci, metodologia tradițională oferea un model de predare imitativ care nu admitea nicio variație creativă din partea elevului. Rigiditatea acestui sistem și rezultatele dezamăgitoare pe care le-a avut au contribuit la dispariția sa.

B. Metoda directă

Evoluția nevoilor de învățare a limbilor străine a dus la apariția unui nou obiectiv denumit „practic” ce viza stăpânirea limbii ca instrument de comunicare.

Metodologia directă era o abordare naturală a învățării unei limbi străine bazată pe observarea dobândirii limbii materne de către copil. Predarea cuvintelor în limba străină se făcea fără a trece prin echivalentele lor în limba maternă. Profesorul explica vocabularul folosind obiecte

sau imagini, dar nu traducea niciodată în limba maternă. Scopul era ca elevul să gândească într-o limbă străină cât mai curând posibil.

C. Metoda audio-vizuală

În anii '60, MAV se baza pe un dialog de sprijin conceput pentru a prezenta vocabularul și structurile de studiat.

Metoda activă era prezentă și ea în MAV, deoarece activitatea elevului era solicitată prin imaginea care stimula motivația. Personajele prezentate în dialoguri se voiau a fi aproape de elevi, astfel încât să se poată identifica cu ei. Predarea lexicului și a gramaticii se făcea într-un mod intuitiv. Vocabularul de bază era selectat din diverse domenii de interes.

D. Abordarea comunicativă

Abordarea comunicativă s-a dezvoltat în Franța în anii '70, ca reacție împotriva metodologiei audio-orale și a metodologiei audio-vizuale. Obiectivul acestei metode era de a realiza o comunicare eficientă. Metodele de predare oferite în activități promovau analiza, dobândirea și practicarea cunoștințelor cursanților.

Sarcina profesorului era de a ajuta cursantul nu numai să acumuleze cunoștințe lingvistice, ci și un *savoir-faire* care să îi permită să comunice în situații concrete și variate care corespundeau vârstei sale. Profesorul trebuia să se inspire din situații de comunicare autentice și variate pentru a-și ghida predarea.

3.3.2 Pedagogia vocabularului

Predarea vocabularului în abordarea comunicativă este neglijată. Predarea vocabularului înseamnă să îi înveți pe elevi să înțeleagă în primul rând actele de vorbire, să aibă capacitatea de a utiliza în mod creativ mijloace lingvistice pentru a satisface nevoile de comunicare. Dacă elevul ar cunoaște bine lexicul, ar putea să facă față multor cazuri dificile.

A. Vocabularul și abordările comunicative

În prezent, curentul comunicativ predomină în domeniul didacticii limbilor străine. Orientările care caracterizează acest curent pun elevul în centrul activităților de predare – învățare a limbilor străine.

Principala orientare a metodologiei comunicative este de a căuta toate oportunitățile posibile pentru elevi de a practica limba în situații reale de comunicare. Rolul acestei metodologii este, prin urmare, de a construi activități care să promoveze utilizarea limbajului în scopul producerii de semnificații și schimbului de informații.

B. Obiectivele unei abordări lexicale

Munca de vocabular nu poate consta doar în creșterea volumului bagajului lexical al unui elev. Mai important în acest domeniu este profunzimea cunoștințelor care duc la analiza gramaticală și care cuprinde toate fațetele competenței lexicale. Deci vocabularul și gramatica au o relație foarte strânsă și derularea secvenței didactice variază în funcție de obiectiv. Când vine vorba de achiziția unei construcții gramaticale, începem cu un document care ne permite să observăm construcția și să înțelegem sistemul. Apoi, prin scurte exerciții scrise și orale, încercăm să automatizăm achiziția. În cele din urmă, oferim producții care implică utilizarea acestei

construcții. Spre exemplu: pentru a practica viitorul, pot fi abordate mai multe teme: mediu înconjurător, muncă, transport în viitor etc.

C. Selecția conținutului lexical

Vocabularul, într-o metodologie comunicativă, nu este pre-selectat pe baza listelor sau a inventarelor. Dar, încă de la început (mai ales înainte de fiecare lecție), este necesar ca vocabularul care trebuie predat să fie determinat. În acest vocabular, este important să selectăm elementele pentru care dorim o utilizare activă (înțelegere și exprimare), elementele pentru care dorim o recunoaștere simplă (doar înțelegere).

Pe parcursul învățării, limba trebuie să fie manipulată în aspectele sale uzuale, practice și funcționale. La întrebarea *Ce lexic să predăm?*, răspunsurile ar putea fi: pentru toate registrele, contextul oral și scris, dar și în funcție de nevoile, vârsta și nivelul de limbă al cursanților.

Când predăm vocabularul, este bine să avem în vedere următoarele recomandări: să introducem cuvintele noi în doze mici, să încercăm să nu mărim prea mult numărul de cuvinte noi, să ne asigurăm că elevii au memorat cuvinte prezentate anterior, să folosim constant cuvintele cunoscute pentru a explica cuvinte noi și forme gramaticale.

D. Forma lexicului

Putem să ne îndreptăm atenția spre morfologia lexicală, și în acest caz, pentru a le explica cursanților prin exerciții structurale într-o manieră inductivă, deoarece nu trebuie să folosim metalimbajul, ci contextul situațiilor de folosire, trebuie să reținem următoarele forme: derivare (în special derivarea afixală pentru lexic, prefixe și sufixe), compunere, siglă (acronime și sigle de bază), abreviere, neologie (formală, semantică și împrumut), conversie.

De asemenea, putem exploata semantica lexicală și să analizăm: sinonimia, antonimia, polisemia, omonimia, câmpurile lexice, semantice, noționale, tematice, relațiile semantice ierarhice (hiperonime (cuvinte etichetă), hiponime).

Utilizarea contextelor variate este recomandată pentru a ajuta la descoperirea sensului, la identificarea sintagmatică și, în cele din urmă, la constituirea rețelelor semantice care sunt importante pentru memorare.

Fiecare cultură are propriile reprezentări vehiculate de limbă și este dificil să găsești aceleași lucruri de la o limbă la alta, aceasta este problematica interculturalității. Aceste contexte diferite pot fi utilizate într-o lecție de RLS în etapa de consolidare-fixare.

E. Clasificare didactică

Cuvintele din vocabular trebuie clasificate pentru a facilita memorarea lor, conform unui câmp lexical (aceeași morfologie), semantic (sens apropiat), noțional (aceeași noțiune), tematic (aceeași temă). De asemenea, putem cita sinonime și antonime în funcție de context. Putem prezenta cuvintele simple și apoi cuvintele compuse. Putem evoca relația ierarhică dintre cuvinte.

F. Prezentarea lexicului

Există 2 moduri de a prezenta lexicul:

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-Non-Commercial 4.0. International License

- printr-o abordare tematică: vocabular pe teme, sub formă de listă etc. (o abordare foarte comună adaptată la nivelurile A1-B1).

- printr-o abordare noțională: lucrăm cu o noțiune – ceea ce duce la producerea mai multor teme simultan în diferite situații de comunicare sau utilizăm expresiile – această abordare este deductivă și pune noțiunile în context (mai frecventă la nivelurile B2-C2).

Cu toate acestea, alegerea abordării nu depinde fundamental de nivelul limbii, ci mai mult de o obișnuință și de alegerea lexicului.

G. Cum abordăm lexicul la ora de RLS?

Se recomandă să procedăm în 4 etape:

a. sensibilizare - abordare globală (identificăm cunoștințele cursanților, prin itemi cu alegeri multiple, întrebări despre sensul cuvintelor);

b. denumire - descoperirea unităților lexicale care trebuie învățate, prin diferite moduri de a le exprima: dând sinonime, anonime.

c. reluare-fixare - clarificarea sensului folosind definiții, expresii comune, legături semantice, polisemia cuvintelor, crearea de mici dialoguri.

d. reutilizare - solicităm cursanților să refolesească vocabularul învățat în diverse contexte orale și scrise.

Prezentarea cuvintelor noi:

Itemii lexicali vor fi aleși în primul rând pentru frecvența, utilitatea și disponibilitatea lor în situațiile vieții cotidiene. Aceste cuvinte trebuie introduse în context, dar nu trebuie să fie un context bogat.

Cuvintele considerate dificile trebuie prezentate treptat și în conformitate cu tehnicile cele mai favorabile memorării, evitându-le asocierea cu alte cuvinte dificile sau care nu au fost încă asimilate.

Deoarece procesul de predare este centrat pe cursant, selectarea conținutului lexical se face luând în considerare nevoile cursanților și obiectivele pe care aceștia încearcă să le atingă. Vocabularul selectat nu trebuie să constituie inventare exhaustive care încearcă să acopere totalitatea diverselor domenii de interes, ci ar trebui să ne limităm la vocabularul care este cu adevărat operativ în situații de comunicare ale vieții reale.

Îmbogățirea lexicală se va face mai întâi prin referire la câmpuri tematice. Vocabularul uzual va fi reactivat în contexte noi, mai bogate. Bagajul lexical va fi amplificat treptat, astfel încât să se perfecționeze înțelegerea și exprimarea și să se acceadă la o comunicare mai autentică, mai nuanțată.

Cuvintele ar trebui prezentate într-un context cunoscut de cel care învață. Este important să-l facem pe cel care învață să înțeleagă sensul cuvântului ascultând, citind pentru a dezvolta capacitatea ipotetică ce constituie una dintre strategiile cheie în învățare.

Memorarea vocabularului se bazează pe caracteristicile comune ale cuvintelor și se face întotdeauna referire la cuvintele învățate anterior. Este de preferat să introducem cuvintele în

ansambluri. Gruparea cuvintelor care au caracteristici comune îl ajută pe cursant să asocieze noul cuvânt cu cuvinte deja cunoscute și favorizează memorarea.

Rolul profesorului nu se limitează doar la expunerea cursantului la o multitudine de documente autentice și la angajarea lui în situații de comunicare din viața reală. Confruntat cu o doză masivă de cuvinte noi, cursantul trebuie condus la o reflecție de ordin metalingvistic și instruit într-o varietate de exerciții și practici care să îi ofere mijloacele de a-și însuși cuvintele.

Cum să-l ajutăm pe elev să dobândească într-un mod eficient și independent un vocabular nou? Cum putem încuraja implicarea acestuia și să putem garanta astfel învățarea cu succes? Există o multitudine de antrenamente care, parcurgând diferitele faze ale dobândirii lexicului, permit elevului să-și însușească tehnici de învățare și să câștige treptat autonomie.

H. Exemple de exerciții:

- Sinonimie: *Specificați prin sinonime sau expresii sinonimice, semnificația cuvântului ferm în următoarele propoziții. Apoi dați un antonim.*

- Prefixe: *Spuneți dacă substantivul care începe cu in- sau im- exprimă contrariul. Dacă da, scrieți opusul. Ex: inteligență / imperfecțiune.*

De asemenea, putem propune exerciții de clasificare a diferitelor semnificații ale unui prefix, polisemia celor mai frecvente morfeme, de exemplu *re-*: *din nou în refacere, în ordine inversă în reexpediere, etc.*

- Unități lexicale complexe: *Puneți cuvintele din listă în context (exerciții cu spații goale).*

Care este semnificația morfemului -man? care este sensul comun al acestor cuvinte? (meloman, piroman, etc.)

Dați o definiție a cuvintelor....

- Abrevieri

Se dau abrevierile și cursanții trebuie să găsească unitatea lexicală completă folosind un context.

Sugerăm cursanților să trunchieze unități lexicale aparținând aceluiași câmp semantic (*profesor - prof, bacalaureat - bac*).

Exerciții de reutilizare în dialoguri sau într-un context marcat cultural, de exemplu: anunțuri (mașină, închiriere apartament).

Să descifreze un anunț și scrie unul cu abrevierile corespunzătoare.

- Câmpuri lexicale

Îi cerem cursantului să citească un text, apoi punem întrebări pentru a-l determina să facă o listă și să înregistreze cuvintele dintr-un câmp lexical. Exemplu de exercițiu: *Cum se simte Pavel? Extrageți cuvintele care exprimă acest sentiment. Puneți cuvintele în ordine de la cel mai puternic la cel mai slab.*

- Colocații

Exemplu de exercițiu: *La ce cedăm? la șantaj / la ispită / la presiune. Ce putem comite? o eroare / o greșală / o crimă / o stângăcie.*

- Metafore

Să pună două obiecte în raport de analogie: *albul lebedei, politica struțului* etc.

Să facem comparații interculturale: Ce relație are o anumită cultură cu animalele, cu anotimpurile, cu natura? Ce asocieri se fac între comportamente și elemente sau obiecte? De exemplu: *a fi în aer, a se îneca într-un pahar cu apă*.

Să antrenăm cursanții să treacă de la utilizări obișnuite non-figurate la utilizări figurate, această instruire pentru utilizarea metaforelor va fi utilă pentru scrierea ulterioară.

- Abordare tematică

Pregătim un document care abordează o temă, le cerem cursanților să selecteze unitățile lexicale aferente, realizând astfel niște liste, iar apoi le vom refolosi în alte exerciții. Le propunem să scrie un text pe o temă și să completeze cu cuvintele lipsă din temă.

- Abordare noțională

Găsiți cuvântul lipsă și dați o definiție a acestui cuvânt, utilizând contextul. Ex: ea râdea, ea avea chef să cânte, ea se gândea doar la joacă, ea voia să împărtășească ... BUCURIA ei ...

- Pentru a învăța adjectivele care califică apa: găsiți adjectivul următoarelor substantive: *plomie - ploios; găsiți opusul apei sărate - dulce*.

I. Tipologia activităților și exercițiilor lexicale

Dorind să dezvoltăm capacitatea de inferență a cursantului, ne orientăm către activități în context. Acestea se bazează pe un corpus de texte din care este posibil să se extragă sub-părți (text, paragraf, frază) care evidențiază un anumit termen. Plasat în contextul său, sensul termenului este mai mult sau mai puțin determinat de cuvintele care îl înconjoară, de frază sau, mai ocazional, de paragraf. Aceste activități nu se concentrează doar pe cunoașterea sensului cuvântului, ci arată și modul în care este utilizat și funcționează în lanțul discursiv.

Tipurile de activități și exerciții utilizate frecvent în aproape toate metodele de predare a lexicului:

- Un corpus de cuvinte vrac, în care trebuie ca elevul să le găsească pe cele care aparțin unui anumit domeniu lexical (ex: locuință, îmbrăcăminte, sport, comerț etc.).

- Cuvinte încrucișate.

- Exerciții cu spații libere: Se dau următoarele trei verbe: *a doborî, a răsturna, a prăbuși*, dintre care doar două se pot potrivi în următoarele propoziții:.....

- O listă de cuvinte izolate în care elevul trebuie să distingă termenii în limbaj familiar.

- O definiție scurtă (ca cea dată într-un dicționar, de exemplu, *un câine este un animal care ...*).

- Descriere detaliată (ex: aspect, calități etc.).

- Utilizarea obiectelor (pentru substantive concrete): obiectele sunt foarte des utilizate în primele etape ale învățării, deoarece permit asocierea eficientă a cuvântului cu referentul.

ACROSS

www.across-journal.com

ISSN 2602-1463

Vol. 4 (2) 2021 Contemporary Challenges in Teaching Romanian as a Second Language

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-Non-Commercial 4.0. International License

- Desen: Obiectele pot fi desenate pe tablă sau pe planșe. Planșele sunt mai practice, deoarece pot fi refolosite.

- Asocieri de cuvinte / idei: *casă: acoperiș, fereastră, pivniță; casă: cămin, adăpost, familie.*

- Găsiți verbe care pot fi combinate cu fiecare dintre cuvintele date.

- Analogii: *producătorul este pentru produs, ceea ce consumatorul este pentru recoltă.*

- Asocieri de propoziții: *râd / sunt fericit, plâng / sunt trist.*

- Asocieri de contrarii.

- Asocierea verbelor cu părți ale corpului: *gură / a bea, ureche / a auzi.*

- Exerciții de substituire

- Prin sinonime: *femeie = soție = parteneră* etc. Această tehnică îi permite elevului să asocieze cuvântul cu o noțiune pe care o înțelege în limba maternă și să învețe două, trei cuvinte sau mai multe în loc de unul singur.

- Prin antonime: *scurt / lung, frumos / urât, mare / mic, oraș / rural, ...*

- Mimică: profesorul imită cuvântul. Acest lucru animă clasa și ajută în special la semantizarea adjectivelor (*trist / furios, ...*), a verbelor (*a sări, a alerga, a plânge, ...*)

- Căutați cuvintele și imaginile potrivite. Folosirea ilustrațiilor, imaginilor, fotografiilor etc. este deosebit de necesară pentru predarea vocabularului referitor la cultură, civilizație și particularități străine: *pom de Crăciun ...*

- Găsirea literelor care au fost omise în fiecare dintre cuvintele date.

- Completarea grilei conform definițiilor.

- Întrebări cu alegere multiplă - oferind echivalenți diferiți ai unei expresii sau ai unui termen. Exemplu de exercițiu: *O discuție este: a) o conversație, b) o conferință, c) un schimb de idei, d) un discurs.*

- Selectați sinonimul / definiția fiecărui cuvânt.

- Adevărat sau fals. Exemplu de exercițiu: *Lucrează prea mult, e leneș. A sau F. Balconul este în pivniță. A sau F.*

- Asocierea cuvintelor din lista A cu cuvintele din lista B.

- Intrusul. Ex: *Tăiați adjectivul care nu poate fi folosit pentru a descrie o cameră: mare / luminos / drăguț / fraged / plăcut.*

Ex: *Vecinii mei au doar defecte. Sunt duri / temători / generoși. Prietenii mei au doar calități. Sunt amabili / răbdători / leneși.*

- Spune-l într-un singur cuvânt: *Omul în negru a fost fluierat de spectatori la finalul meciului. Acesta este soțul fiicei mele.*

- Jocuri lexicale pentru începători A1-A2:

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-Non-Commercial 4.0. International License

- Cuvinte cunoscute: profesorul scrie unități lexicale (simple, complexe, expresii) cunoscute de cursanți pe cartonașe. Fiecare primește un cartonaș și trebuie să facă o propoziție cu cuvântul înscris. În funcție de nivel, dăm mai multe unități lexicale de diferite naturi (verbe, prepoziții, expresii), iar propoziția sau fraza trebuie să le conțină pe toate.

- Cuvinte necunoscute: profesorul scrie cuvinte necunoscute pe cartonașe, fiecare cursant primește o carte. - singur: *căutați sensul cuvântului și arătați-l colegului*. - Pentru nivelul A2: *realizați un dialog cu colegul folosind cuvintele date*.

- Ghicitoare. Din context, prin imagini, îi facem să ghicească asemănările cu un cuvânt din limba lor maternă.

- Pregătim vocabularul pentru același conținut în două coduri lingvistice în loc să oferim o listă de cuvinte de învățat. Când se cunoaște contextul, profesorul poate cere elevului să spună ce crede, ce își imaginează, ce ar face sau spune cineva în situația dată. Acest lucru pregătește cursantul să gândească în mod semantic corect și creează nevoia de vocabular nou, care este bun pentru achiziție și memorare.

- Traducem în cazul în care alte tehnici nu funcționează.

- Producerea de text. Pornind de la un element declanșator (*insulă, deșert*), le cerem elevilor să spună ce cuvinte le vin în minte. Cuvinte sunt scrise pe tablă. Le cerem să scrie un text cu cuvintele spuse.

- Propunem o scurtă poveste în care anumite cuvinte au fost schimbate pentru a o face amuzantă, la limita suprealismului și le cerem elevilor să găsească cuvântul potrivit și să facă transformările necesare: „Am ieșit să-mi cumpăr o pereche de perdele, dar mi se pare că mă strâng prea mult, mă dor picioarele, cu siguranță sunt prea decorate.” (Tagliante, 1994: 51). [3]

J. Strategii pentru învățarea vocabularului

În special, strategiile cognitive și strategiile de memorare, adică strategiile care privesc relația dintre limbă și cursant, sunt importante și centrale în învățarea vocabularului. Mai jos prezentăm câteva:

- Repetarea. Dintre strategiile cognitive, cele referitoare la practica noii limbi sunt cele mai importante. Ascultarea cuvintelor și apoi repetarea lor este importantă, astfel încât cursantul să poată folosi cuvântul în mod autonom.

- „Cuvinte asemănătoare“. Când un cursant începe să învețe o limbă nouă, își va da seama că există cuvinte în limba străină care seamănă cu cuvinte în limba maternă. O strategie compensatorie este în mod natural să profite de aceste asemănări. Dacă prezentăm o listă de cuvinte asemănătoare, el nu va avea prea multe dificultăți în înțelegerea acestor cuvinte și se va simți și mai motivat.

- Clasificarea cuvintelor. Această strategie este o strategie de memorare: formând grupuri de cuvinte care au o legătură gramaticală, semantică sau de altă natură, cursantul este capabil să vizualizeze mai bine cuvintele astfel și să le rețină mai bine.

- Textele autentice și internetul. Cursanții sunt expuși la texte mai mult sau mai puțin autentice, în manualul școlar și în textele găsite pe internet. Strategiile folosite sunt strategii

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-Non-Commercial 4.0. International License

compensatorii: este vorba de a ghici, într-un mod inteligent, semnificația. Cu ajutorul cuvintelor cheie, dar și prin cunoașterea generală a lumii și cunoașterea culturii străine, cursanții pot identifica semnificația cuvintelor. Dar se aplică și strategii cognitive: citirea textelor permite elevului să analizeze înainte de a ajunge la înțelegere.

Pe Internet există site-uri care oferă texte autentice, iar utilizarea acestor site-uri constituie o strategie specifică: elevul alege singur aceste activități și acest lucru constituie, în general, un mod de a învăța separat, care la rândul său influențează motivația cursantului.

Există dicționare online care permite utilizatorului să navigheze cuvânt cu cuvânt în oceanul lexical. Aceasta nu înseamnă că astfel de dicționare sunt capabile să înlocuiască profesorul și manualul, dar pot constitui instrumente complementare avantajoase.

4. CONCLUZII

Ca o concluzie, reluăm recomandările oferite de Cătălin Ilie și Traian Nica (1995: 92 - 93) [4]:

Pentru predarea-învățarea eficientă a vocabularului: începem cu o activitate care îi motivează pe elevi (să învețe cuvinte într-o situație de comunicare), alegem unul dintre acești termeni pentru a studia „universul semantic”, folosim întotdeauna cuvintele noi în propoziții simple produse cu referire la situații specifice, îmbogățim vocabularul cursanților prin compunerea sau corectarea colectivă a textelor, revizuim frecvent vocabularul dobândit prin jocuri variate, formăm fiecăruia obiceiul zilnic de a consulta dicționarul.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- [1] Janine Courtillon, „Lexique et apprentissage de la langue“ in *Le français dans le monde*, Paris : EDICEF, 1989.
- [2] Lise Duquette, Marie-Claude Treville, *Enseigner le vocabulaire en classe de langue*, Paris : Hachette, 1996.
- [3] Christine Tagliante, *La classe de langue (techniques de classe)*, Paris : CLE International. 1994.
- [4] ILIE, Cătălin ; NICA, Traian. (1995). Tradition et modernité dans la didactique du français langue étrangère, Pitești : Celina.